

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Dijkversterking Ijsseldijk Zwolle – Olst

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

30 april 2018 / projectnummer: 3264

1. Hoofdpunten voor het MER

Het Waterschap Drents Overijsselse Delta wil de dijk langs de oostzijde van de IJssel tussen Zwolle en Olst versterken. De dijk voldoet niet meer aan de huidige veiligheidsnormen. Gedeputeerde Staten moet daarvoor een Projectplan Waterwet goedkeuren. Voordat zij dit doet, moeten de gevolgen voor het milieu en de omgeving onderzocht worden in een milieueffectrapport (MER). De provincie heeft de Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ gevraagd te adviseren over de gewenste inhoud van het op te stellen MER. Hieronder haar advies.

Advies

De door het Waterschap opgestelde notitie reikwijdte en detailniveau (verder 'Notitie R&D') bevat al een systematische en duidelijke beschrijving van de context, de hoofddoelstellingen, en de selectie van de kansrijke oplossingsrichtingen per dijktraject. De geselecteerde kansrijke alternatieven hebben voldoende bandbreedte om een duidelijk beeld te kunnen geven van de te verwachten milieueffecten. De beschrijving in de Notitie R&D vormt daarmee een goede basis voor de uitwerking van het MER.

Het MER gaat bestaan uit twee delen. De Notitie R&D geeft aan dat in MER A voor de onderscheiden dijk(deel) trajecten een voorkeursalternatief wordt bepaald. In MER Deel B worden deze voorkeursalternatieven in detail uitgewerkt.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie voor het MER. Dat wil zeggen dat het MER voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

Het MER A:

- Een toelichting op essentie van de nieuwe normering en de consequenties daarvan voor dit project en de betrokken burgers. Bespreek daarbij hoe gevoelig de vastgestelde versterkingsopgave is voor aannames en gekozen uitgangspunten en bespreek of en hoe bij het dijkontwerp gebruik gemaakt wordt van de ruimte die de nieuwe veiligheidsbenadering biedt.
- Weeg niet alleen per dijktraject af welke oplossing de voorkeur heeft, maar weeg ook mee hoe verschillende combinatie van oplossingen per deeltraject scoren. Verken bij deze integrale alternatieven de hoeken van het speelveld door in de combinaties het accent te leggen op bijvoorbeeld veiligheid, landschappelijke kwaliteit of natuurwaarden.
- Richt de effectbepaling en de vergelijking van alternatieven in deze fase op de onderscheidende thema's. De Commissie verwacht dat dat de thema's veiligheid, landschap, natuur en ruimtegebruik zijn.

¹ De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link [3264](#) of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

Het MER B:

- Bespreek per dijktraject de mogelijkheden om binnen het voorkeursalternatief te sturen op ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke waarden, de kansen te benutten voor natuur, de leefomgeving te verbeteren, verkeerhinder te beperken en verkeerveiligheid te verbeteren.
- Geef inzicht in de prioriteitsvolgorde van de realisatie van dijktrajecten. Weeg daarbij het actuele overstromingsrisico, de mate van overlast voor omwonenden en seizoensgebonden effecten op natuur mee.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en de mogelijke oplossingen met hun effecten goed in beeld brengen.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Zij bouwt in haar advies voort op de Notitie R&D. Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de Notitie R&D voldoende aan de orde komen.

Context MER

De Notitie R&D beschrijft dat in de planvorming onderscheid wordt gemaakt in twee fasen, gekoppeld aan twee beslismomenten:

- *Verkenningfase Deel A: uitwerking en afweging van kansrijke oplossingen met als resultaat het door het Waterschap vaststellen van het voorkeursalternatief met een ontwerp op hoofdlijnen. Voorafgaand aan de Notitie R&D heeft al een selectie van kansrijke oplossingen plaatsgevonden.*
- *Planuitwerkingsfase Deel B: uitwerking van het voorkeursalternatief tot een gedetailleerd ontwerp in het definitieve MER. Met dit ontwerp kan de procedure van het Projectplan Waterwet en de procedures voor verschillende uitvoeringsbesluiten worden doorlopen.*

Het MER moet beide fasen onderbouwen.

2. Opgave en besluiten

2.1 Doelstellingen

De Notitie R&D (pag.2) geeft de volgende doelstelling van het project: het realiseren van een **waterveilige, toekomstbestendige en beheerbare** waterkering op basis van een **bestuurlijk en maatschappelijk gedragen** projectplan, **ingepast in de omgeving**, met zo mogelijk kansen voor het **creëren van maatschappelijke meerwaarde**.

Geef in het MER aan hoe deze doelstellingen concreet vertaald zijn in het ontwikkelde beoordelingskader en hoe het doelbereik van kansrijke alternatieven en het voorkeursalternatief wordt bepaald.

2.2 Veiligheidsopgave

Vergelijking nieuwe veiligheidsnorm met oude norm

In de benadering van de Waterwet wordt de versterkingsopgave sinds 2017 bepaald door de kans op overstroming (verlies van waterkerend vermogen). De oude ontwerpbenadering was gebaseerd op de kans van het veilig keren van een ontwerpwaterstand, die echter nog niet tot een overstroming hoeft te leiden. Dit betekent dat nu veel meer bewuste keuzes moeten/kunnen worden gemaakt om tot een goed ontwerp te komen. De door de Minister beschikbaar gestelde ontwerpinstrumenten strekken alleen tot aanbeveling bij de onderbouwing van ontwerpkeuzes. Het is dus mogelijk dat er lokaal andere oplossingen gevonden worden om de effecten van overstroming te beperken. Om die reden adviseert de Commissie om in het MER de essentie van de nieuwe normering, de daarbij mogelijke keuzevrijheid en de consequenties daarvan voor dit project te bespreken met meer concrete voorbeelden dan nu aangegeven in de NR&D.

Gevoeligheid versterkingsopgave voor aannamen en uitgangspunten

Het veiligheidsprobleem en de daaraan gekoppelde versterkingsopgave is op hoofdlijnen beschreven in paragraaf 3.1 van de Notitie R&D. De notitie 'Nadere analyse veiligheid' geeft aanvullend veel goede informatie over de gehanteerde uitgangspunten, aannamen en berekeningswijzen en bronverwijzingen.

De dijkversterkingsopgave is bepaald op basis van de nieuwe normering conform de Waterwet. Van belang daarbij is hoe gevoelig de uitkomsten van de berekeningen zijn voor de gehanteerde uitgangspunten en aannamen die al of niet vrij te kiezen zijn. Een voorbeeld daarvan is de eerder niet toegepaste onzekerheidstoets bij de bepaling van de hydraulische belastingen (maatgevend hoogwater)², die grote invloed heeft op de uitkomsten. Bespreek deze gevoeligheden in het MER.

Gevoeligheid versterkingsopgave voor verandering waterpeil IJssel

Op dit moment loopt onderzoek naar de "voorkeursstrategie van de IJssel". Deze voorkeursstrategie leidt mogelijk lokaal tot verlaging van het waterpeil in de IJssel. De Commissie adviseert om in het MER met een gevoeligheidsanalyse kwalitatief te onderbouwen dat de uitkomsten van deze voorkeursstrategie de voorkeursalternatieven per traject en het totaal plaatje Zwolle-Olst niet beïnvloeden, dan wel alsnog rekening te houden met deze waterpeilverlaging.

Voortschrijdend inzicht

Ervaring met het ontwerp van primaire waterkeringen op basis van de nieuwe veiligheidsnormen wordt momenteel opgebouwd. Ontwerprichtlijnen en instrumenten worden nog continu doorontwikkeld. Daarnaast zal nog nader grondonderzoek plaatsvinden, wat ook kan leiden tot bijstelling van het ontwerp. Het Waterschap is direct betrokken bij lopende Projectoverstijgende Verkenningen voor o.a. Macrostabieliteit en Piping. De Commissie adviseert daarom om gedurende het voorbereidingstraject steeds kritisch de robuustheid³ van de gekozen

² In de handreiking ontwerpen met overstromingskansen van I&M OI2014v4 van februari 2017 wordt het belang van de verkenning van de gevoeligheid voor de uitgangspunten bepaling hydraulische belasting m.n. genoemd. (pag.17).

³ Met robuustheid wordt hier niet bedoeld op een waterkering die met een ruime marge aan de veiligheidsnorm voldoet, maar op de ongevoeligheid van keuzes ten aanzien van oplossingsrichtingen voor eventuele bijstelling van de ontwerp-uitgangspunten of nieuwe inzichten.

oplossingsrichtingen te evalueren en binnen het project een procedure te ontwikkelen voor het inpassen van aanvullende oplossingen en het aanpassen van ontwerpen.

2.3 Participatie

Uit de Notitie R&D en de toelichting bij het locatiebezoek maakt de Commissie op dat sprake is van een zorgvuldig vormgegeven participatieproces, waarbij een grote groep betrokken omwonenden actief meedenkt.

De Commissie verwacht dat dit participatieproces ook zeer waardevol is bij de totstandkoming van het MER, onder andere omdat lokale kennis kan worden ingebracht.

2.4 Besluitvorming

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor de goedkeuring van het Projectplan Waterwet door de provincie. De Notitie R&D geeft aan dat gedurende de looptijd van het project het Projectplan Waterwet zal worden omgezet in een Projectbesluit in het kader van de Omgevingswet. Bespreek in het MER, voor zover dan bekend, of en zo ja welke andere inhoudelijke eisen dit stelt aan het projectplan en daarmee aan het detailniveau van het MER.

Naast de besluitvorming over het Projectplan Waterwet zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen, zoals bestemmingsplannen en uitvoeringsbesluiten (vergunningen en ontheffingen, waaronder de vergunning en/of ontheffing Wet natuurbescherming). Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de tijdsplanning is. Ga ook na of en zo ja welke aanvullende eisen de bestemmingsplannen en uitvoeringsbesluiten stellen aan het detailniveau van de informatie in dit MER.

3. Alternatieven

3.1 Selectie kansrijke oplossingen en samenstelling alternatieven

De dijk tussen Zwolle en Olst is verdeeld in een groot aantal (deel)trajecten. Zes mogelijke oplossingen zijn per (deel) traject in de Notitie R&D vergeleken, namelijk:

1. binnendijkse grondoplossing met piping berm;
2. binnendijkse grondoplossing met verticale pipingvoorziening;
3. binnendijkse grondoplossing met buitendijkse klei-ingraving;
4. verschuiving in buitendijkse richting met buitendijkse klei-ingraving;
5. zelfstandig kerende constructie;
6. dijkverlegging binnendijks.

Per traject leidt dit in de Notitie R&D tot een selectie van kansrijke alternatieven op basis van een globale inschatting van effecten en kansen.

De gekozen 'kansrijke' alternatieven hebben voldoende bandbreedte om een duidelijk beeld te kunnen geven van de te verwachten milieueffecten. De Commissie adviseert om in het MER de selectie van kansrijke oplossingen op de volgende punten toe te lichten, nader te onderbouwen of verder uit te werken.

MER deel A:

- De Notitie R&D geeft aan dat zelfstandige technische constructies vanwege de hoge kosten in een aantal dijktrajecten afvallen. Daar waar echter sprake is van aanzienlijk negatieve effecten op bijvoorbeeld beschermde natuur- en landschappelijke waarden vraagt dit wel om een expliciete afweging in het MER.
- Bespreek, gegeven de ruimte in de normering, of andere opties zoals het verhogen van het binnenpeil en/of buitendijkse aanpassingen om het belastingen niveau te verlagen bouwstenen kunnen zijn van lokale oplossingen.
- De Notitie R&D meldt dat oplossingen met verticale piping voorzieningen (alternatief B) onderzocht gaan worden. Bespreek daarbij of toepassing van geotextiel (lokaal) effectief en efficiënt kan zijn.
- In het ontwikkelde Ruimtelijk Kwaliteitskader⁴ wordt uitgebreid ingegaan op de te behouden en ontwikkelen ruimtelijke kwaliteiten in het gebied. Daaruit vloeien vier leidende principes voort, namelijk de continue dijk, de kleurrijke dijk, de verhalende dijk en de beleefbare dijk. Vertaal de leidende principes in concrete uitgangspunten voor dijkontwerp en voorkeursalternatief, die stand kunnen houden in verschillende fasen.
- Weeg niet alleen per dijktraject af welke oplossing de voorkeur heeft, maar weeg ook mee hoe combinaties van oplossingen over de trajecten gezamenlijk scoren. Verken daarbij realistische hoeken van het speelveld door een verschillend accent aan te brengen. De Commissie denkt daarbij aan de accenten veiligheid, landschappelijke kwaliteit, natuurwaarden en minimaliseren van het effect op woningen.

MER deel B:

- Bespreek per dijktraject de mogelijkheden om binnen het voorkeursalternatief te sturen op ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke waarden, de kansen te benutten voor natuur, de leefomgeving te verbeteren, verkeerhinder te beperken en verkeerveiligheid te verbeteren.
- Bespreek ook in deze fase hoe combinaties van de uitgewerkte oplossing per traject gezamenlijk scoren.
- Onderzoek in hoeverre de landschappelijke impact op zowel de korte als de lange termijn kan worden verzacht door optimalisatie van de ontwerplevensduur. Zo is het gebruikelijk om voor constructieve oplossingen een ontwerplevensduur van 100 jaar te hanteren. Wellicht biedt het voordelen om alleen in de sterkteberekeningen uit te gaan van een dergelijke ontwerplevensduur en bij de bepaling van de kerende hoogte een kortere ontwerplevensduur te hanteren (met een uit te breiden ontwerp).
- Geef inzicht in de prioriteitsvolgorde van de realisatie van de afzonderlijke dijktrajecten. Weeg daarbij het actuele overstromingsrisico, de mate van overlast, seizoensgebonden effecten op natuur mee.
- Beschrijf de mogelijkheden (flexibiliteit) van de voorkeursalternatieven voor aanpassing en optimalisatie in de fase van realisatie.

⁴ Ruimtelijk Kwaliteitskader [https://www.commissiemer.nl/projectdocumenten/00003272.pdf?documenttitle=Ruimtelijk Kwaliteitskader Dijkversterking Zwolle-.pdf](https://www.commissiemer.nl/projectdocumenten/00003272.pdf?documenttitle=Ruimtelijk%20Kwaliteitskader%20Dijkversterking%20Zwolle-.pdf)

3.2 Meekoppelkansen

In de Notitie R&D (par 4.4) en de Bijlage Notitie Kansrijke alternatieven (par 4.4) wordt beschreven dat kansrijke meekoppelprojecten in het gebied, worden onderzocht en uitgewerkt in de verkenningsfase zoals de ontwikkeling van:

- natuurwaarden, zoals het realiseren van natuurdoelstellingen in de uiterwaarden of het verhogen van natuurwaarden binnendijs;
- het realiseren van maatregelen waarmee de waterkwaliteit verbeterd kan worden in het kader van de Kader Richtlijn Water;
- recreatieve fietsverbindingen en wandelpaden;
- wegonderhoud en het verbeteren van de verbinding tussen woonkernen en de IJssel.

Breng in het MER per meekoppelproject concreet de kansen in beeld en geef (indien voldoende concreet) aan hoe deze kansen in vervolgfases worden uitgewerkt, eventueel ook in het kader van mitigatie/compensatie.

Mochten het realiseren van meekoppelkansen negatieve (milieu) effecten met zich mee brengen, geef dit dan ook aan.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

Beschrijf het voornemen zo uitgebreid als nodig is om een goede vergelijking van alternatieven en een effectbeschrijving van het voorkeursalternatief mogelijk te maken. Geef waar relevant, ook bij de vergelijking van alternatieven, inzicht in:

- de activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (aanleg/inrichting) en;
- de eindsituatie (beheer, onderhoud en gebruik).

Ruimtegebruik

Uit de Notitie R&D blijkt niet dat de effecten op de landbouw in beeld worden gebracht. Gezien de potentiële effecten adviseert de Commissie ook hier voldoende aandacht aan te geven door een criterium op te nemen 'aantal hectare landbouwgrond en aantal bedrijven dat wordt geraakt'.

Tijdelijke effecten

De tijdelijke gevolgen kunnen onderscheidend zijn voor de alternatieven. Geef daarom niet alleen in Deel B maar ook in Deel A voldoende inzicht in deze verschillen.

Bij de tijdelijke effecten denkt de Commissie aan geluidhinder voor mens en natuur, bereikbaarheid, verkeershinder en verandering in verkeersveiligheid, luchtkwaliteit en eventueel trillingen. Ga daarbij expliciet in op de positie van de fietser tijdens de uitvoeringsfase.

Toekomstvastheid

Betrek het criterium 'toekomstbestendige inrichting' bij de keuze van het voorkeursalternatief in fase A en bij de beoordeling van de uitgewerkte alternatieven in fase B. Neem daarbij mee:

- of de gekozen oplossing uit te breiden of aanpasbaar is. Hou daarbij rekening met mogelijke toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied;
- de eventuele levensduur van de te sparen waarden, zoals (cultuurhistorisch) waardevolle bebouwing en beplantingselementen;
- de mogelijke toekomstige inrichting van de N337 op basis van een verkeerskundige knelpuntanalyse en toekomstige wensen rond de N337.

4.2 Beoordelingskader

Tabel 5.1. van de Notitie R&D geeft één beoordelingskader voor zowel de eerste fase waarin kansrijke alternatieven vergeleken worden als voor het uiteindelijke voorkeursalternatief. Een differentiatie naar fase ligt voor de Commissie voor de hand.

Deel A: Vergelijking kansrijke alternatieven en keuze voorkeursalternatief

In fase A, waarin de kansrijke oplossingen onderling vergeleken worden, kunnen de alternatieven onderzocht worden op die aspecten die voor de keuze van het voorkeursalternatief onderscheidend zijn. Naar de verwachting van de Commissie zijn dit de criteria waterveiligheid, landschap, natuur en ruimtegebruik.

Naast de effectenbeschrijving van de alternatieven per dijkvak moet het MER expliciet aandacht geven aan het in beeld brengen van integrale alternatieven voor het gehele dijktraject zodat een integraal voorkeursalternatief kan worden samengesteld (zie ook 3.1 onder MER Deel A).

Als bij het alternatievenonderzoek knelpunten naar voren komen, breng dan de effecten en de mogelijkheden voor mitigerende maatregelen op een zodanig detailniveau in beeld dat een goed onderbouwde keuze voor een voorkeursalternatief kan worden gemaakt.

Bespreek in het MER op een duidelijke en navolgbare wijze hoe de onderzochte alternatieven scores gegeven het beoordelingskader. Beschrijf in het MER c.q. het verkenningenrapport welke invloed deze scores hebben op de samenstelling van het voorkeursalternatief per traject.

Deel B: Planuitwerking voorkeursalternatief

Geef voor het voorkeursalternatief aan welke voor het milieurelevante (uitvoerings)aspecten er zijn, zoals (w.o. tijdelijke) schade en hinder en werk de mitigerende maatregelen verder uit om hinder en schade van het voornemen te minimaliseren.

Daarnaast moet worden aangetoond dat het voorkeursalternatief uitvoerbaar is binnen wet- en regelgeving en te nemen besluiten waaronder vergunningen/ontheffingen. Zorg bij de uitwerking van het voorkeursalternatief ervoor dat het detailniveau hierop aansluit.

4.3 Landschappelijke inpassing/Ruimtelijke kwaliteit

De Notitie R&D geeft aan dat behoud en ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit uitgangspunt is voor alle alternatieven. De huidige ruimtelijke kwaliteit moet minimaal behouden blijven en het ontwerp moet goed worden ingepast.

Hoe het beoordelingskader in de Notitie R&D zich verhoudt tot de leidende principes in het Ruimtelijk Kwaliteitskader is nog niet duidelijk. De Commissie adviseert in het MER deze relatie toe te lichten en waar nodig het beoordelingskader beter te laten aansluiten op het Ruimtelijk Kwaliteitskader. Een belangrijk aandachtspunt is de samenhang in het landschap, dit komt terug in het criterium landschappelijke structuur (herkenbare dijk). Benoem de continuïteit in lengterichting en hoe deze geborgd is bij het opknippen in vele deeltrajecten.

Zij adviseert ook om de effectbeoordeling navolgbaar te maken door een beoordeling op het realiseren van de doelen voor ruimtelijke kwaliteit in het MER op te nemen en een verantwoording voor ruimtelijke kwaliteit op te nemen in de Ontwerpnota⁵. Maak hierbij gebruik van het Ruimtelijk Kwaliteitskader en de hierin opgenomen leidende principes: de continue dijk, de kleurrijke dijk, de verhalende dijk en de beleefbare dijk.

4.4 Natuur

De Notitie R&D geeft voor het aspect Natuur een vrijwel volledig beoordelingskader.

De Commissie vraagt nog aandacht voor effecten op niet wettelijk beschermde maar mogelijk wel van belang zijnde natuurwaarden, zoals weidevogels en uiterwaarden die buiten Natura 2000 of het Nationaal Netwerk Natuur vallen. Schets daarvoor op hoofdlijnen het functioneren van de rivier-gebonden en waar relevant binnendijkse natuur en vervolgens de potentiële effecten in de aanleg- en eindfase.

4.4.1 Natura 2000 gebieden

Rijntakken

Het project bevindt zich in het Natura 2000-gebied Rijntakken. Indien significante gevolgen op voorhand niet zijn uit te sluiten dient een Passende beoordeling te worden opgesteld. De Commissie adviseert die als bijlage in het MER op te nemen en de conclusies over te nemen in het hoofddocument. Doorloop daarbij de volgende stappen:

- Geef aan welke instandhoudingsdoelstellingen beïnvloed kunnen worden. Maak bij 'niet-broedvogels' onderscheid tussen gebieden met een foerageerfunctie en slaapplaatsfunctie. Geef aan in hoeverre soorten/habitattypen zich boven dan wel onder de instandhoudingsdoelstelling bevinden en of het gaat om prioritaire habitattypen.
- Breng de mogelijke gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen in de aanlegfase en eindfase in beeld.

⁵ Dit sluit aan op het advies van het College van Rijksadviseur (CRA) over landschap in MER om een betere terminologie te gebruiken en drie stappen onderscheiden: beschrijving, diagnose, ambitie.

- Beoordeel of de effecten significant kunnen zijn. Doe dit voor het voornemen afzonderlijk en in cumulatie met eventuele andere relevante ontwikkelingen, rekening houdend met externe werking. Mitigerende maatregelen kunnen daarbij worden betrokken⁶.

Andere Natura 2000-gebieden

Verder weg gelegen Natura 2000-gebieden zouden door het project beïnvloed kunnen worden vanwege stikstofdepositie als gevolg van het bij de werkzaamheden in te zetten materieel. Dit moet in beeld te worden gebracht, zo nodig in de eventueel op te stellen Passende beoordeling.

Passende beoordeling

Indien significante effecten op Natura-2000 gebieden niet kunnen worden uitgesloten dan kan het voornemen alleen doorgang vinden als de zogenaamde 'ADC-toets'⁷ met succes en in de juiste volgorde wordt doorlopen. In dat geval adviseert de Commissie een aanzet voor deze toets in het MER op te nemen (inschatting of deze kansrijk is, en zo ja waarom).

4.4.2 Natuur Netwerk Nederland (NNN)

Zowel buitendijks als binnendijks zijn gebieden begrensd binnen de NNN. Beschrijf voor de NNN-gebieden in en rond het plangebied de daarvoor geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Onderzoek welke gevolgen het initiatief op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft. Voor het NNN geldt volgens de Nota Ruimte een 'nee-tenzij' regime. Geef aan hoe het 'nee-tenzij' regime provinciaal is uitgewerkt en of het voornemen hierin past.

4.4.3 Beschermden soorten

Geef in Deel A een beargumenteerde risico-inschatting van effecten op beschermde soorten. Doe dat op hoofdlijnen, maar wel zo dat in deel B onverwachte 'showstoppers' goeddeels uitgesloten kunnen worden.

Beschrijf in deel B de beschermde soorten⁸ in het studiegebied voor zover die door het voornemen beïnvloed kunnen worden. Doe dit voor de aanleg- en eindfase afzonderlijk. Geef deze aan op kaart⁹ en ga in op de volledigheid van de beschikbare gegevens. Beschrijf per relevante soort in hoeverre verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden en wat de gevolgen kunnen zijn voor de gunstige staat van instandhouding, rekening houdend met mitigerende en eventueel compenserende maatregelen. Motiveer, indien een ontheffing nodig is, op grond waarvan wordt verondersteld dat die wordt verleend.

⁶ Maatregelen op een andere locatie, of buiten het Natura 2000-gebied zullen in de regel als compensatie en niet als mitigatie worden beschouwd. Ook maatregelen vanuit andere plannen of projecten kunnen in de regel niet worden beschouwd als mitigerende maatregel voor het onderhavige voornemen.

⁷ Deze houdt in: zijn er geen Alternatieven? zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang? worden de nodige Compenserende maatregelen getroffen. De ADC-toets maakt formeel geen deel uit van de Passende beoordeling.

⁸ Relevante soorten van artikel 3.1 (vogels), artikel 3.5 (m.n. habitatrichtlijnsoorten) en artikel 3.10 (overige nationaal beschermde soorten). Bij vogels kan aanvullend getoetst worden aan soorten met jaarrond beschermde nesten.

⁹ Bij vogelsoorten kan eventueel gewerkt worden met dichtheidskaarten.

4.4.4 Bomen en houtopstanden

Geef de ligging en het areaal van de bosgebieden en houtopstanden aan in het plangebied. Beschrijf het oppervlakteverlies van de houtopstanden per alternatief.

5. Overige aspecten

5.1 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Zorg ervoor dat:

- het MER zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in bijlagen op te nemen (zoals nu ook is toegepast in de Notitie R&D);
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal is gebruikt, met duidelijke legenda.

Wanneer een volledig digitaal en interactief MER opgesteld wordt, dan verwijst de Commissie graag naar de aanbevelingen die zij daarvoor in 2017 gaf. (http://api.commissie-mer.nl/docs/mer/p31/p3195/3195_advies_beoordeling_interactief_milieu-effectrapport.pdf)

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over de op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Leo Boom, civiele techniek

Sjoerd Dirksen, ecologie

Veronica ten Holder (secretaris)

Gertjan Jobse, landschap

Kees Linse (voorzitter)

Ruud Westerhof, verkeer en vervoer

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Projectplan Waterwet

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke activiteiten het gaat (<http://www.commissiemer.nl/regelgeving/besluitmer>). Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit aanpassing primaire waterkering (Besluit m.e.r., activiteit D3.2). Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom wordt een gecombineerd plan/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag

Provincie Overijssel

Initiatiefnemer

Waterschap Drents Overijsselse Delta

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3264](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

